

Rotonde Hillegom

Ecologisch werkprotocol

Gemeente Hillegom

10 mei 2022

Project
Opdrachtgever

Rotonde Hillegom
Gemeente Hillegom

Document
Status
Datum
Referentie

Ecologisch werkprotocol
Definitief
10 mei 2022
130527/22-006.915

Projectcode
Projectleider
Projectdirecteur

130527
H. Kamperman MSc
drs. L. G. Turlings

Auteur(s)
Gecontroleerd door
Goedgekeurd door

H. Kamperman MSc
A. van de Craats MSc
H. Kamperman MSc

Paraaf

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING MITIGERENDE MAATREGELEN	5
1 INLEIDING	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doel	6
1.3 Leeswijzer	6
2 PROJECTGEGEVENS	7
2.1 Projectgebied	7
2.2 Omschrijving voorgenomen werkzaamheden en planning	8
3 AANWEZIGE NATUURWAARDEN EN DE EFFECTEN VAN HET VOORNEMEN	10
3.1 Gebiedsbescherming	10
3.2 Soortenbescherming	10
3.2.1 Vleermuizen	11
3.2.2 Broedvogels	13
4 MAATREGELEN EN VOORWAARDEN	14
4.1 Vleermuizen	14
4.2 Broedvogels	17
4.3 Algemene maatregelen	17
5 BRONNEN	19
Laatste pagina	19
Bijlage(n)	Aantal pagina's
I Ontwerp rotonde	1
II Toetsingskader	4

SAMENVATTING MITIGERENDE MAATREGELEN

In onderstaande tabel staan de mitigerende maatregelen om negatieve effecten als gevolg van de realisatie van de rotonde te voorkomen kort weergegeven. In hoofdstuk 4 zijn deze verder uitgewerkt.

Soortgroep(en) waarop van toepassing	Mitigerende maatregelen
vleermuizen	alle werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de actieve periode van vleermuizen, dat wil zeggen, uitsluitend bij daglicht, tussen een uur na zonsopkomst en een uur vóór zonsondergang werkzaamheden die sterke trillingen veroorzaken (het intrillen van de damwanden) worden uitgevoerd in de periode 1 april tot 15 mei na het kappen van de bomen in het oostelijk deel van het plangebied worden bomen in kuip en vleermuisschermen geplaatst als tijdelijke oplossing. Tussen deze bomen mag maximaal 7 meter ruimte zitten. Na realisatie van de rotonde worden de bomen ingepland, schermen verwijderd en worden op de locaties van de schermen struiken ingepland om de functie gekapte bomen en gedempte deel van de watergang over te nemen (zie onderstaande afbeelding voor een weergave van deze maatregelen)
algemene broedvogels	bomen, struweel en ruigte dat moet verdwijnen als gevolg van de werkzaamheden wordt vóór aanvang van het broedseizoen verwijderd, waarmee het plangebied ongeschikt wordt gemaakt voor broedende vogels. Hierdoor wordt voorkomen dat algemene broedvogels zich in het plangebied vestigen
grondgebonden zoogdieren, amfibieën	er zal gewerkt worden vanaf de openbare weg, zodat in het plangebied aanwezige grondgebonden zoogdieren en amfibieën de kans krijgen om weg te vluchten. Er wordt voorkomen dat regenplassen op een zandige ondergrond ontstaan tijdens de werkzaamheden. Ook het gebruik van rijplaten kan hierbij helpen. Daarnaast dient mogelijke opslag van zand (potentieel landbiotoop in zomer, alsmede winterverblijfplaats van rugstreeppad) afgedekt te worden met wegendoek of plastic

Mitigerende maatregelen om aantasting vliegroute en paarterritorium te voorkomen (eisen zijn in H4 nader uitgewerkt)

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Om de verkeersveiligheid voor het langzame verkeer (fietsers en voetgangers) te verbeteren is de gemeente Hillegom voornemens een rotonde aan te leggen op de Weerlaan bij de aansluiting met de Heemskerklaan en de inrit naar de brandweerkazerne en het sportcomplex. Het is hiervoor noodzakelijk om een aantal bomen te kappen in het oostelijke deel van het plangebied en een deel van het oppervlaktewater te dempen. Uit de quickscan flora en fauna [lit. 1] en aanvullende holtecheck [lit. 2], en een vleermuisonderzoek dat is in het kader van een ander project nabij het projectgebied is uitgevoerd [lit. 3], blijkt dat de werkzaamheden mogelijk leiden tot verstoring van foeragerende, overvliegende of in de omgeving verblijvende vleermuizen, broedgevallen van vogels en/of mogelijk rugstreeppad. Dit betreft een overtreding van de Wnb.

Op basis van het ecologisch onderzoek en in overleg met de Omgevingsdienst West-Holland zijn mitigerende maatregelen bepaald waaraan voldaan moet worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te mitigeren. Onderliggend ecologisch werkprotocol geeft een beschrijving van de te nemen ecologische maatregelen in het kader van de werkzaamheden.

1.2 Doel

Het doel van het ecologisch werkprotocol is om een praktische invulling te geven aan de noodzakelijke ecologische maatregelen voor de werkzaamheden in het kader van de aanleg van de rotonde op de Weerlaan bij de aansluiting met de Heemskerklaan en de inrit naar de brandweerkazerne en het sportcomplex te Hillegom. Door naleving van het werkprotocol worden overtredingen van verbodsbepalingen van de Wnb voorkomen.

Daarnaast geeft het protocol aan hoe te voldoen aan de zorgplicht, artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, zowel beschermd als niet beschermd.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het projectgebied, de wijze van uitvoering en de planning van de voorgenomen werkzaamheden weergegeven. In hoofdstuk 3 zijn de uitkomsten van het ecologisch onderzoek beschreven. De benodigde relevante maatregelen worden beschreven en uitgewerkt in hoofdstuk 4 en in hoofdstuk 5 zijn de geraadpleegde bronnen weergegeven.

2

PROJECTGEGEVENS

2.1 Projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan de Weerlaan binnen de bebouwde kom van Hillegom (provincie Zuid-Holland), ter hoogte van de aansluiting met de Heemskerklaan (afbeelding 2.1). Binnen het gebied vallen de reeds aanwezige wegen met daarlangs een fiets- en voetpad, gazon met een aantal bomen (gewone es, els en rode beuk) en een deel van een oppervlaktewaterlichaam (afbeelding 2.2).

Direct ten westen van het projectgebied bevindt zich een klein stadspark met enkele bomen en watergangen. Aan de noord-, oost- en westzijde bevinden zich woonwijken die van het plangebied worden gescheiden middels verschillende watergangen.

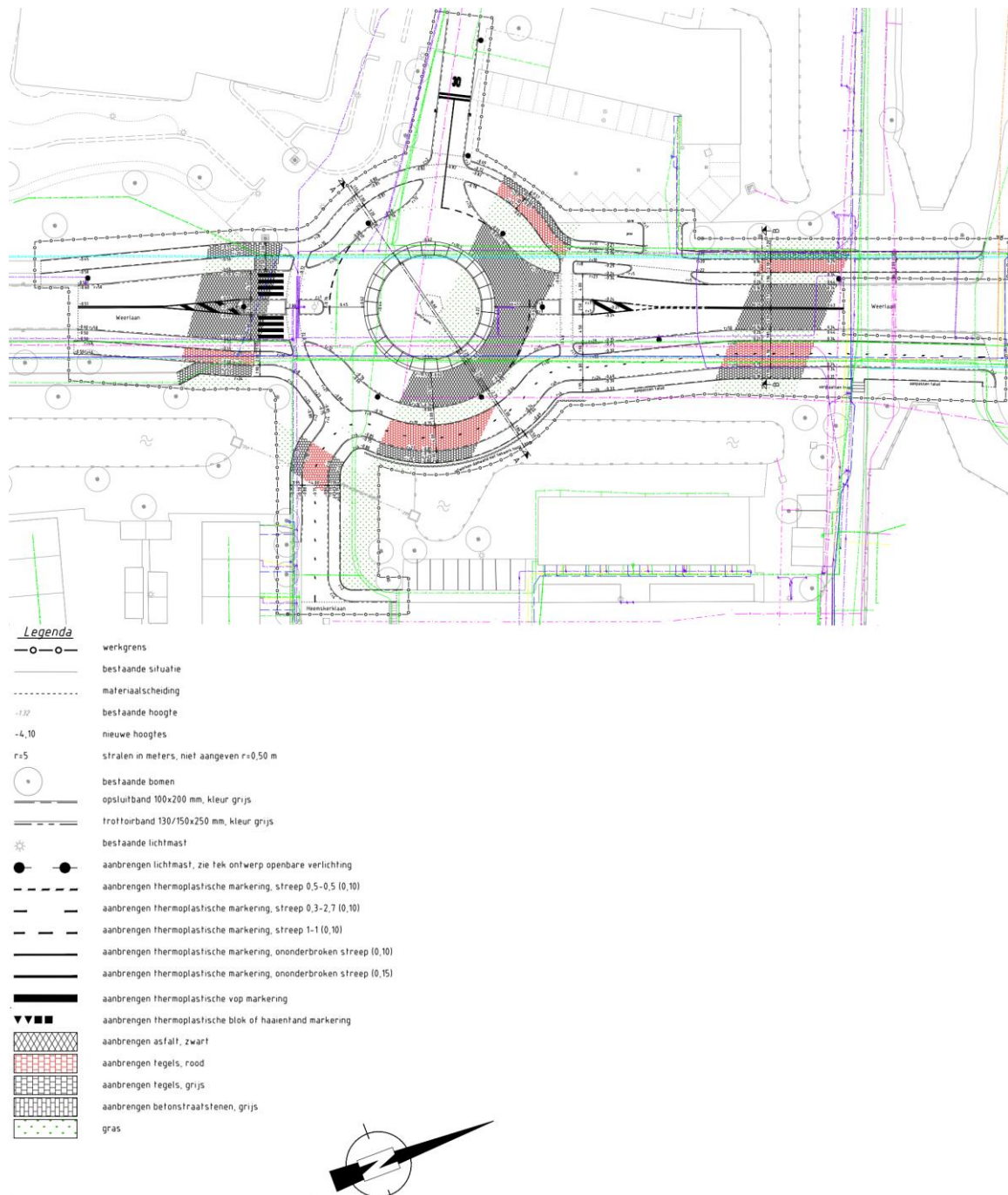
Afbeelding 2.1 Projectgebied (Dit betreft een gedateerde luchtfoto. Direct west van het plangebied bevindt zich in het park, in het verlengde van de twee grote hallen, inmiddels een gebouw)

2.2 Omschrijving voorgenomen werkzaamheden en planning

Om ruimte te creëren voor de aanleg van de rotonde is het noodzakelijk om in het oostelijk deel van het plangebied enkele bomen te kappen en een deel van het bestaande oppervlaktewater te dempen. Daarbij wordt langs het te dempen deel van het oppervlaktewater een nieuwe damwand aangebracht. Vervolgens zal de rotonde zelf worden aangelegd. In afbeelding 2.2 is het definitief ontwerp van de rotonde weergegeven. In bijlage I is dit ontwerp ook bijgevoegd.

Afbeelding 2.2 Definitief ontwerp rotonde (oriëntatie met het noorden rechts)

Planning

Bij de planning wordt rekening gehouden met de in dit ecologisch werkprotocol beschreven maatregelen.

Alle werkzaamheden worden overdag uitgevoerd. Op hoofdlijnen is de planning daarbij als volgt:

- in herfst / winter 2022 / 2023 bomen rooien en treffen maatregelen aan oostzijde plangebied voor tijdelijke situatie (bomen in kuip en vleermuisschermen);
- tussen 1 april en 15 mei 2021 intrillen damwand langs te dempen deel van oppervlaktewater;
- zomer 2023 aanleg rotonde;
- direct na aanleg van de rotonde worden bij de definitieve inrichting van de groenstrook langs het water de bomen uit de bakken in de strook gepland;
- eerstvolgende herfst wordt het bosplantsoen tussen de bomen in de groenstrook gepland, waarna het vleermuisscherm verwijderd kan worden.

AANWEZIGE NATUURWAARDEN EN DE EFFECTEN VAN HET VOORNEMEN

In de volgende paragrafen worden de resultaten van het eerder uitgevoerde ecologische onderzoek met betrekking tot gebiedsbescherming en soortenbescherming beschreven. Het bijbehorende toetsingskader is opgenomen in bijlage II

3.1 Gebiedsbescherming

In de quickscan flora en fauna die in augustus 2021 is uitgevoerd en na overleg met de Omgevingsdienst West Holland in maart 2022 is afgerond, is onder meer getoetst op de effecten van het voornemen op nabijgelegen beschermde gebieden. Het betrof een toetsing van de effecten van het voornemen op de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Verder werd onderzocht of er sprake is van negatieve effecten als gevolg van het voornemen op nabijgelegen gebieden van het Natuurnetwerk Nederland en provinciaal beschermde gebieden zoals Strategische reservering natuur, belangrijke weidevogelgebieden en karakteristieke landschapselementen.

Natura 2000

Uit de quickscan blijkt dat significante negatieve effecten als gevolg van het voornemen op de IHD van nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten. Ook vallen de werkzaamheden onder de vrijstelling van de Natura 2000-vergunningsplicht met betrekking tot stikstofemissies. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Natuurnetwerk Nederland, strategische reservering natuur, weidevogelgebieden en karakteristieke landschapselementen

Uit de quickscan blijkt dat het projectgebied zich niet in of aangrenzend aan een NNN-gebied, strategische reservering natuur, weidevogelgebied of karakteristieke landschapselementen bevindt. Er is daarom geen sprake van directe negatieve effecten op deze gebieden. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

3.2 Soortenbescherming

In de quickscan flora en fauna die in augustus 2021 is uitgevoerd en is afgerond in maart 2022 is onder meer getoetst op effecten van het voornemen op beschermde soorten. Hieruit blijkt dat binnen het projectgebied geen beschermde plantensoorten voorkomen. Ook biedt het gebied geen geschikt biotoop voor beschermde grondgebonden zoogdieren. Ten slotte biedt het projectgebied geen geschikt biotoop voor beschermde soorten amfibieën, reptielen, vissen, libellen en andere ongewervelden. Wel kan er tijdens de uitvoeringsfase van het voornemen tijdelijk geschikt leefgebied voor rugstreeppadden ontstaan, doordat grond plaatselijk kaal wordt gemaakt en er ondiepe regenwaterpoelen in de bandensporen van werktuigen kunnen ontstaan.

Wel is het plangebied geschikt als onderdeel van een vliegroute, foerageergebied en baltsterritorium voor vleermuizen. Ook kunnen in het plangebied verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn in boomholtes. Daarnaast kunnen er mogelijk algemene broedvogels broeden in en nabij het plangebied.

3.2.1 Vleermuizen

Vlieg- en foerageergebied en paarterritoria

In een in 2018 uitgevoerd vleermuisonderzoek is naar voren gekomen dat de oppervlaktewateren aan de oostkant van het plangebied gebruikt worden als paarterritorium voor gewone dwergvleermuis. Daarnaast is op basis van het in 2018 uitgevoerde vleermuisonderzoek op basis van expert judgement ook vast te stellen dat de bomenrij langs de Weerlaan door gewone dwergvleermuis gebruikt wordt als vliegroute. Deze sluit namelijk aan op een vliegroute vanuit het Hertepark. Er is echter nooit onderzocht of er sprake is van een essentiële vliegroute voor gewone dwergvleermuis. Hierbij wordt opgemerkt dat dit vleermuisonderzoek niet expliciet gericht was op de locatie van het plangebied, waardoor hier functies voor vleermuizen gemist kunnen zijn. Er zijn geen redenen dat de situatie in het gebied inmiddels is veranderd, waardoor voor meer vleermuissoorten essentiële functies aanwezig zijn. De situatie is ter plaatse eerder mogelijk verslechterd voor vleermuizen door de bouw van het Integraal Kindcentrum (IKC). In afbeelding 3.1 zijn de in het onderzoek in 2018 aangetoonde paarterritoria (en foerageergebied) weergegeven.

Afbeelding 3.1 Paarterritoria gewone dwergvleermuis uit eerder uitgevoerd vleermuisonderzoek voor IKC [lit. 3]

Effecten voornemen

Effecten van de werkzaamheden vindt mogelijk plaats door verstoring en vernietiging van foerageergebied, paarterritorium en vliegroutes.

Verstoring van actieve dieren kan optreden door licht of geluid als gevolg van werkzaamheden met groot materieel (heien) en verlichting van het werkterrein. Hierdoor kan de functionaliteit van foerageergebied, paarterritorium en vliegroutes worden aangetast. Verstoring door licht en geluid treedt alleen op als de werkzaamheden plaatsvinden in de actieve periode van vleermuizen: een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsopkomst gedurende de maanden maart-november (bij een temperatuur van boven de 7 graden). Verstoring van vleermuizen betreft een overtreding van de Wnb (artikel 3.5 lid 2) en dient daarom met maatregelen voorkomen te worden (zie hoofdstuk 4).

De kap van de bomen en het omzetten van gazon in bestrating zorgt voor een degradatie van paarterritorium en gaten in vliegroutes. De bomen zorgen namelijk zowel voor een lijnvormige structuur dat als vliegroute fungeert als voor luwe omstandigheden (samen met de overige bomen en bebouwing) boven het oppervlaktewater. Ook het aantasten van een vliegroute en paarterritorium betreft een overtreding van de Wnb (artikel 3.5 lid 4) en dient daarom met maatregelen voorkomen te worden (zie hoofdstuk 4).

Verblijfplaatsen

Uit een in november 2021 uitgevoerde holtecheck gebleken dat twee bomen nabij het plangebied een holte bevatten die in potentie geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Deze bomen worden niet gekapt voor de werkzaamheden. In een in 2018 uitgevoerd vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen aangetoond, maar dat is niet gericht uitgevoerd om verblijfplaatsen van vleermuizen in deze bomen uit te sluiten of vast te stellen. Tijdens het onderzoek is wel vastgesteld dat boven het oppervlaktewater nabij de boomholtes paarterritoria van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn, wat kan betekenen dat de holtes de functie van een paarverblijfplaats hebben voor deze soort. Er zijn geen essentiële functies voor andere vleermuissoorten aangetoond en er zijn geen redenen om aan te nemen dat dit inmiddels anders is. Dit is echter niet uitgesloten met een gericht vleermuisonderzoek, dus moet voor de uitvoer van de werkzaamheden rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat de boomholtes een functie hebben als kraam-, zomer- of winterverblijfplaats voor vleermuizen. Gebaseerd op de nabijgelegen paarterritoria worden de boomholtes mogelijk door gewone dwergvleermuis gebruikt als paarverblijfplaats. Kraam-, zomer- en winterverblijfplaatsen zijn uitgesloten, want voor andere verblijfplaatsen maakt deze soort in Nederland gebruik van gebouwen. In afbeelding 3.2 zijn de locaties van de aangetroffen holtes weergegeven.

Afbeelding 3.2 Bomen met een vleermuisgeschikte holte (geel) [lit. 3]

Effecten voornemen

Het plangebied is reeds sterk verstoord door (vracht)verkeer. Een groot deel van de werkzaamheden zal daardoor niet voor meer verstoring zorgen dan in de huidige situatie het geval is. Het intrillen van de damwanden langs het oppervlaktewater zorgt echter wel voor sterke trillingen. Daarmee zorgt dit wel voor

een grotere verstoring dan in de huidige situatie het geval is. Het intrillen van de damwanden zorgt dus mogelijk voor verstoring van vleermuizen in hun verblijfplaats, omdat de werkzaamheden binnen 50 meter van een boom met holte (potentiële verblijfplaats) worden uitgevoerd. Van vernietiging van verblijfplaatsen is geen sprake, omdat de bomen met holtes niet gekapt worden.

3.2.2 Broedvogels

Op de projectlocatie zijn geen geschikte broedlocaties voor vogels met een jaarrond beschermd nest aanwezig, maar het projectgebied is wel deels geschikt voor verschillende algemene broedvogelsoorten. Broedende vogels mogen tijdens het broedseizoen (globaal van 15 maart tot eind augustus) niet verstoord worden.

Effecten voornemen

Bij de werkzaamheden in het broedseizoen kunnen er algemene broedvogels verstoord worden en kunnen nesten aangetast en vernietigd worden. Dit is een overtreding van de Wnb (artikel 3.1, lid 2 en 4) en dient daarom met maatregelen voorkomen te worden (zie hoofdstuk 4).

4

MAATREGELEN EN VOORWAARDEN

Uit de quickscan volgen enkele algemene voorwaarden en mitigerende maatregelen voor de uitvoer van de werkzaamheden voor de aanleg van de rotonde. Deze maatregelen zijn beknopt opgenomen in onderstaande tabel 4.1. In de volgende paragrafen worden de maatregelen ten aanzien van vleermuizen en algemene broedvogels nader uitgewerkt.

Tabel 4.1 Mitigerende maatregelen

Soortgroep(en) waarop van toepassing	Mitigerende maatregelen
vleermuizen	alle werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de actieve periode van vleermuizen, d.w.z. uitsluitend bij daglicht, tussen een uur na zonsopkomst en een uur vóór zonsondergang. Werkzaamheden die sterke trillingen veroorzaken (het intrillen van de damwanden) worden uitgevoerd in de periode 1 april tot 15 mei na het kappen van de bomen in het oostelijk deel van het plangebied worden bomen in kuip en vleermuisschermen geplaatst als tijdelijke oplossing. Na realisatie van de rotonde worden de bomen ingepland, schermen verwijderd en worden op de locaties van de schermen struiken ingepland om de functie gekapte bomen en gedempte deel van de watergang over te nemen
algemene broedvogels	bomen, struweel en ruigte dat moet verdwijnen als gevolg van de werkzaamheden wordt vóór aanvang van het broedseizoen verwijderd, waarmee het plangebied ongeschikt wordt gemaakt voor broedende vogels. Hierdoor wordt voorkomen dat algemene broedvogels zich in het plangebied vestigen
grondgebonden zoogdieren, amfibieën	er zal gewerkt worden vanaf de openbare weg, zodat in het plangebied aanwezige grondgebonden zoogdieren en amfibieën de kans krijgen om weg te vluchten er wordt voorkomen dat regenplassen op een zandige ondergrond ontstaan tijdens de werkzaamheden

4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er is in twee bomen een holte aangetroffen die mogelijk als verblijfplaats voor vleermuizen gebruikt kan worden. Bij de werkzaamheden voor de realisatie van de rotonde kan verstoring plaatsvinden bij het intrillen van de damwanden langs het te dempen deel van het oppervlaktewater. Deze verstoring wordt voorkomen door het intrillen van de damwanden uit te voeren buiten de periode dat de verblijfplaatsen mogelijk in gebruik zijn. Zoals genoemd is geen gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd om uit te sluiten dat andere vleermuissoorten dan gewone dwergvleermuis gedurende het hele jaar verblijven in deze boomholtes. Op basis van het onderzoek wat wel is uitgevoerd, de ligging van het plangebied en de beperkte omvang van de holtes wordt deze kans dat de bomen een verblijfplaats zijn voor andere vleermuissoorten wel klein geacht. Echter, om met zekerheid verstoring van vleermuizen in boomholtes te voorkomen moet het intrillen van de

damwand plaatsvinden buiten de kwetsbare periode van vleermuizen, dus uitvoer in de periode 1 april tot 15 mei.

Vlieg- en foerageergebied (+paarterritoria)

Het plangebied biedt (mogelijk essentiële) vliegroutes en foerageergebied voor gewone dwergvleermuis. Daarnaast zijn tijdens een in 2018 uitgevoerd vleermuisonderzoek ook enkele overvliegende individuen van andere vleermuissoorten waargenomen. Door de werkzaamheden kan verstoring van actieve dieren (vleermuizen op een vliegroute, paarterritorium of foeragerende dieren) plaatsvinden. Ook kan foerageergebied, een paarterritorium en een vliegroute voor gewone dwergvleermuis vernietigd (sterk gedegradeerd) worden door de kap van een aantal bomen.

Verstoring

Verstoring dient voorkomen te worden door te werken buiten de actieve periode, bij daglicht (tussen één uur na zonsopkomst tot één uur voor zonsondergang).

In het geval dat het uitvoeren van de werkzaamheden tijdens de actieve periode van vleermuizen en/of de verlichting van het terrein echt onvermijdelijk blijkt, zal het gebruik van verlichting en geluidsverstoring zoveel mogelijk worden beperkt door het toepassen van vleermuisvriendelijk licht- en geluidsbeheer (zie onderstaand kader). Hierbij gelden tevens de volgende voorwaarden voor zowel de aanleg- als de gebruiksfase:

- de bomenrijen langs de Weerlaan niet direct verlichten;
- de oppervlaktewateren oost van het projectgebied niet direct verlichten.

Vleermuisvriendelijk licht- en geluidsbeheer

Verstoring wordt voorkomen door goed licht- en geluidbeheer in de periode augustus-november, tussen een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsopkomst.

Door het toepassen van een goed lichtbeheer wordt de hoeveelheid licht beperkt tot waar het strikt noodzakelijk is, door:

- gebruik te maken van armaturen die het licht door middel van een scherpe bundel één bepaalde kant op richten. Dit geldt ook voor de niet verplichte verlichting in het kader van de veiligheid;
- het kunstmatig licht enkel daar te richten waar het ook daadwerkelijk nodig is (doelgericht);
- het aantal lampen, de lichtintensiteit en het gebruik van hoge lichtmasten met veel lichtverstrooiing te beperken;
- gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurige verlichting met een 'typical wavelength' van 590 nm (+/- 6 nm) en met een 'half width $\Delta\lambda_{1/2}$ ' van 20 nm);
- voor en na de werkzaamheden het gebruik van kunstverlichting te beperken tot enkel verlichting ter beveiliging van opslagterreinen. Ook hiervoor gelden de bovenvermelde restricties. Als alternatief mag 's nachts ook gebruik gemaakt worden van infrarode lampen en camera's.

Door het toepassen van goed geluidbeheer in de actieve periode van vleermuizen, worden negatieve effecten op individuen op vliegroutes en in foerageergebieden voorkomen. Dit betekent dat de geluidbelasting in het plangebied in de periode augustus-november, tussen een uur voor zonsondergang tot een uur na zonsopkomst, niet meer mag bedragen dan 80 dB.

Vernietiging

Doordat langs de Weerlaan een aantal bomen wordt gekapt wordt zowel de vliegroute als het paarterritorium boven het oppervlaktewater aangetast. Deze aantasting wordt echter voorkomen door nieuwe bomen aan te planten met tussen de bomen en het water een circa 3 meter brede strook met lage vegetatie (natuurlijke oever, ruigte) aan te planten.

De bomen worden echter in januari gekapt, waarna pas in het najaar de nieuwe bomen en struiken geplant zullen worden. Voor de tussenliggende periode dienen dus maatregelen getroffen te worden. Deze maatregelen bestaan uit het direct na de kap plaatsen van vervangen de bomen in kuip. Tussen deze bomen en het oppervlaktewater worden vleermuisschermen geplaatst. Hiermee wordt voor de tijdelijke situatie de

lijnstructuur intact gehouden en blijven er luwe omstandigheden binnen het paarterritorium aanwezig. In november (na de paarperiode van gewone dwergvleermuis, in de winterrust) worden de bomen vervolgens geplant, worden de schermen weggehaald en wordt de vegetatie tussen de bomen en het oppervlaktewater aangeplant. In onderstaand kader worden de eisen beschreven waaraan de tijdelijk in kuip te plaatsen en vervolgens te planten bomen en de vleermuisschermen moeten voldoen. In afbeelding 4.1 staan de te nemen maatregelen globaal weergegeven, de eisen staan in het kader onder de afbeelding.

Afbeelding 4.1 Globale mitigerende maatregelen om aantasting vliegroute en paarterritorium te voorkomen (eisen staan in onderstaand kader weergegeven)

Eisen bomen en vleermuisschermen

De tijdelijk gerealiseerde vliegroute moet tijdens de gehele periode van de werkzaamheden kunnen functioneren. De schermen moeten te allen tijde functioneel blijven, dus elke 3 weken en na extreme weersomstandigheden worden gecontroleerd en waar nodig worden onderhouden. Deze controle kan door de beheerder uitgevoerd worden, waarbij indien nodig consultatie bij een deskundig ecooloog plaatsvindt. Daarnaast is het van belang is dat er geen (bouw)licht schijnt op de tijdelijke route.

Bomen

De nieuw te plaatsen bomen (eerst in kuip en later geplant in de volle grond) dienen een hoogte van minimaal 5 meter te hebben en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter. De plantafstand moet daarbij maximaal 7 meter zijn [lit. 4].

Schermen

De tijdelijk tussen de bomen te plaatsen schermen moeten minimaal 2 meter hoog zijn en op palen staan van minimaal 1,5 meter hoog (totale hoogte minimaal 3 meter). Het scherm kan zowel van stuifzanddoek zijn als van gaaswerk met een maximale maaswijdte van 1,5 centimeter of gemaakt zijn van rietstengels of wilgentenen. Schermen zijn windgevoelig en moeten dus onderhouden worden na stormachtig weer in het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis [lit. 4].

4.2 Broedvogels

Bij de voorbereidende werkzaamheden (denk aan verwijderen van bomen en beplanting) en de realisatie van de rotonde moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Deze periode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar houdt er rekening mee dat sommige soorten nog tot in september kunnen broeden. Daarnaast kunnen er onder de juiste weersomstandigheden (warme winter) ook voor deze periode broedgevallen voorkomen. In de beplanting en bomen zijn mogelijk nesten van algemeen voorkomende vogelsoorten aanwezig.

Het aantasten/vernietigen van nesten en het verstoren van broedende vogels is bij de Wnb verboden. Om een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb te voorkomen gelden volgende voorwaarden:

- voer het rooien van beplanting en (overige voorbereidende) bouwwerkzaamheden uit buiten het broedseizoen (globaal van half maart tot september);
- of zet de (bouw)werkzaamheden vlak voor het broedseizoen in en werk dan continue door (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt.

Als werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden, moet een deskundig ecooloog vaststellen of er broedende vogels aanwezig zijn in of rondom het plangebied. Wanneer wordt geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. In het geval dat er wel broedende vogels aanwezig zijn in of rondom het plangebied, dient te worden bepaald of er verstoring plaatsvindt. Wanneer verstoring van wezenlijke invloed aan de orde is, zijn in sommige gevallen maatregelen mogelijk waardoor werkzaamheden (deels-) kunnen door gaan. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld door binnen een ruime zone rondom het betreffende broedgeval (buiten de verstoringcontour) geen werkzaamheden te laten plaatsvinden. De grootte van de verstoringcontour is afhankelijk van de vogelsoort (globaal 50 - 75 meter). Wanneer verstoring van het broedgeval onvermijdelijk is, dan mag er pas worden gestart met de verstorende werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

In dit geval worden de bomen in het najaar / de winter van 2022 - 2023 gekapt en wordt dan ook direct overig groen dat moet wijken verwijderd. Dit vindt dus buiten het broedseizoen plaats. Het intrillen van nieuwe damwanden rond het te dempen deel van één van de oppervlaktewateren en de realisatie van de rotonde vindt echter wel binnen het broedseizoen plaats. Voor aanvang van deze werkzaamheden wordt door een deskundig ecooloog vastgesteld of er broedende vogels aanwezig zijn in of rondom het plangebied. Pas na vrijgave door deze ecooloog kunnen de werkzaamheden starten.

4.3 Algemene maatregelen

In de Wnb is een zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover dat in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, ongeacht of ze beschermd zijn of niet. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit zoveel mogelijk voorkomen wordt en dat dit, indien noodzakelijk, op een zodanige wijze gebeurt dat het lijden zoveel mogelijk beperkt is. In de praktijk betekent de zorgplicht dat:

- in eerste instantie de vaste rust- of verblijfplaatsen waar mogelijk gespaard moeten blijven. Indien die niet mogelijk is, vinden de werkzaamheden in ieder geval plaats buiten de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten of buiten de verstoringafstand van deze soorten, voor zover dit redelijkerwijs mogelijk is;

- bij lokale werkzaamheden zoveel mogelijk in één richting gewerkt wordt en wel in de richting van de uitwijkmogelijkheden, zodat aanwezige mobiele soorten kunnen uitwijken;
- er gezorgd dient te worden dat dieren de kans geboden wordt te ontsnappen of dat ze actief buiten het werkterrein gezet worden.

Het kan daarnaast voorkomen dat beschermde soorten zich in de deelgebieden vestigen of begeven na oplevering van het definitieve natuuronderzoek. Met deze soorten is dan geen rekening gehouden in het kader van de Wnb-soortbescherming. Indien het vermoeden bestaat dat er tijdens de werkzaamheden beschermde soorten of (jaarrond beschermde) nesten van broedvogels aanwezig zijn waarmee middels het natuuronderzoek geen rekening is gehouden, dienen de werkzaamheden ter plaatse gestaakt te worden en dient een deskundig ecoloog (zie onderstaand kader) ingeschakeld te worden.

Expliciet ten aanzien van rugstreeppad dient voorkomen te worden dat de soort tijdens de werkzaamheden het plangebied gaat bevolken. Hiertoe dient te worden voorkomen dat in de voortplantingsperiode (globaal van half april tot eind augustus) regenplassen ontstaan op de zanderige ondergrond, door te zorgen voor een geschikte afwatering en/of eventueel ontstane plassen zo spoedig mogelijk te dempen. Ook het gebruik van rijplaten kan hierbij helpen. Daarnaast dient mogelijke opslag van zand (potentieel landbiotoop in zomer, alsmede winterverblijfplaats van rugstreeppad) afgedekt te worden met wegendoeck of plastic. Wanneer deze maatregelen zorgvuldig worden uitgevoerd is het voorkomen van de rugstreeppad binnen het plangebied uit te sluiten.

Deskundig ecoloog

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse ecologie en/of;
 - op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of;
 - als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of;
 - zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.
-

5

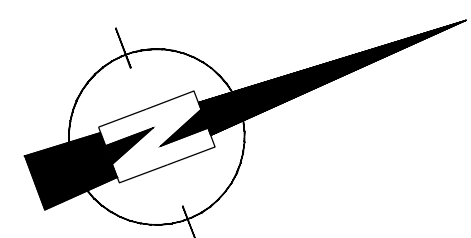
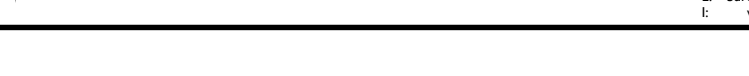
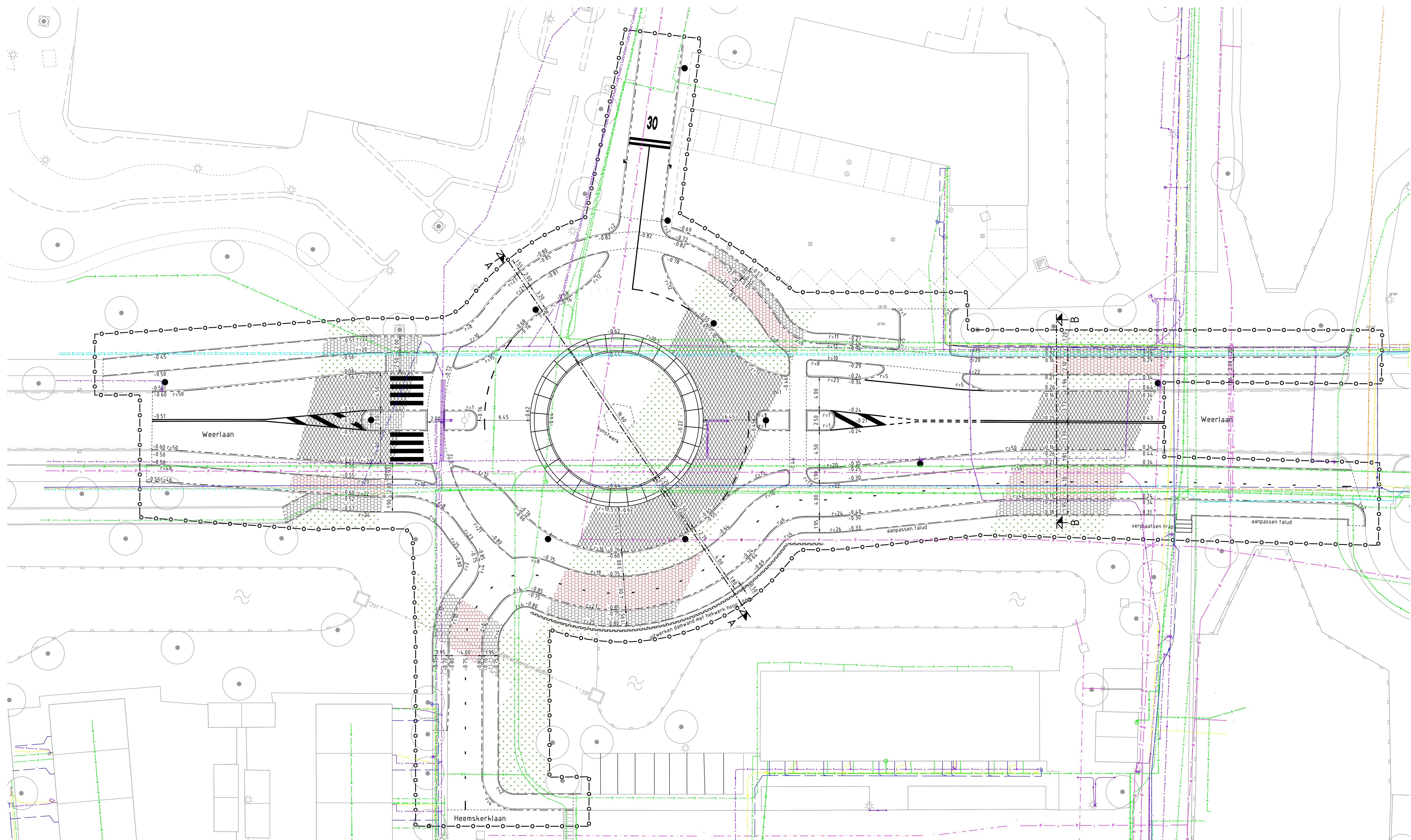
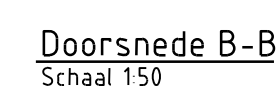
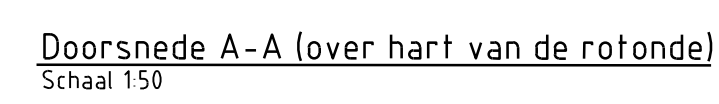
BRONNEN

- 1 Witteveen+Bos, 8 april 2022, Quicksan flora en fauna rotonde Hillegom.
- 2 Witteveen+Bos, 9 december 2021, Holtecheck bomen rotonde Hillegom.
- 3 Witteveen+Bos, 15 mei 2019, Natuurtoets in het kader van bouw IKC Hillegom-Weerlaan.
- 4 BIJ12, juli 2017, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis.

Bijlage(n)

BIJLAGE: ONTWERP ROTONDE

Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P.
Lengtematen in meters, materiaalmaten in millimeters

D			
C			
B			
A	28-02-2022	Verwerken van verhandings- en zettingsadvies en OV plan	
wijz.	datum	omschrijving wijziging	getekend

project	Ontwerp rotonde Weerlaan - IKC	getekend	NB
onderdeel	DO Nieuwe situatie Inclusief k&l en dwarsprofiel	projectleider	PLA
		datum	24-01-2022
		status	Definitief
		projectnr	20-113-02
		teksteller	
opdrachtgever	Gemeente Hillegom	formaat	A0
		schaal	1:200

BIJLAGE: TOETSINGSKADER

Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn de bepalingen voor gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd.

Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Projecten of andere handelingen, die gelet op de instandhoudingdoelen (IHD), verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming vergunningsplichtig. Voor elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden beoordeeld of kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden/ontwikkeling een significant negatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in het betreffende gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een 'passende beoordeling' te worden uitgevoerd. Kunnen dergelijke significante effecten wel worden uitgesloten, maar kan er wel enige verslechtering plaatsvinden, dan is een verslechteringstoets vereist.

In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning, c.q. de instemming, worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft (C).

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de IHD die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. IHD betreffen zowel habitattypen als habitat- en vogelsoorten. In het kader van de alternatievenafweging wordt beoordeeld of er onderscheid is in de mate waarin de verschillende alternatieven effect hebben op de IHD en of er voor de verschillende alternatieven de kans bestaat dat significant negatieve effecten optreden.

Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit drie beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en 'andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Verbodsbepalingen waaraan wordt getoetst

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze dieren en planten van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het Ministerie van LNV als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevergd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurnetwerk Zuid-Holland

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen ecologische hoofdstructuur; EHS, genoemd) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Door natuur te verbinden blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten.

Begrenzing en wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied zijn van belang bij het bepalen of ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. In beginsel geldt de regel dat geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) significant worden aangetast. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd in het Natuurbeheerplan. De begrenzing van het gebied behorende tot het Natuurnetwerk provincie Zuid-Holland is vastgelegd op de interactieve NNN atlas van de provincie.

Nee -tenzij principe

De provincie heeft in de Omgevingsverordening Zuid-Holland invulling gegeven aan enkele provinciale bevoegdheden op het gebied van schadebestrijding. Daarnaast bevat de Verordening regels voor het faunabeheer. De Omgevingsvisie Zuid-Holland geeft aan hoe de provincie Zuid-Holland omgaat met het aanwijzen van het Natuurnetwerk Nederland. De gebieden die hieronder moeten vallen zijn inmiddels aangewezen en/of zoekgebieden zijn benoemd. Dit is vastgelegd in de Omgevingsverordening, waarin ook de regels zijn opgenomen ter bescherming van het NNN. Naast de bestaande kaders zal geen aanvullend beleid worden ontwikkeld op grond van de Wnb.

Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van deze waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is een

ontheffing van deze verordening van Gedeputeerde Staten vereist. Een verzoek om ontheffing op basis van het 'nee, tenzij'-regime dient vergezeld te gaan van een compensatieplan waaruit blijkt hoe, waar en wanneer de mitigerende en compenserende maatregelen zullen worden getroffen, wat de begrenzing van het compensatiegebied is en op welke wijze de compensatie duurzaam verzekerd is. De besluiten over een bestemmingsplan dat een ingreep in het NNN mogelijk maakt en over de uitvoering van het daarmee samenhangende compensatieplan dienen gelijktijdig genomen te worden.

